

مقدمه

کتابی که پیش رو دارید از جمله اولین کتابهایی است که به زبان فارسی در زمینه جمعیت‌شناسی اقتصادی و اجتماعی به عنوان یکی از عناوین درسی تخصصی دوره کارشناسی رشته علوم اجتماعی به رشته تحریر در آمده است. متأسفانه به دلیل کمبود وقت، فرصت اندک و شتاب در انتشار آن، به ویژه به دلیل نبود منبع مستقل درسی مورد نیاز دانشجویان، مقدمه‌ای بر چاپ اول آن نوشته نشد و این نقص تا چاپ چهارم کتاب همچنان باقی ماند. اگرچه، در تدوین فصل اول کتاب با عنوان کلیات، مطالب به گونه‌ای نگارش شد که تا حدی این خلأ جبران شود؛ برای مثال، طرح رویکرد تألیفی مؤلف، چگونگی فصل‌بندی و محتوای فصول گامی در جهت جبران خلأ مقدمه کتاب بود.

چاپ پنجم کتاب همراه با تجدیدنظر و اضافات اعمال شده در آن فرصتی فراهم آورد تا مقدمه‌ای اجمالی بر آن افزوده شود. در چاپ جدید ضمن حفظ رویکرد تألیفی اولیه و با توجه به تجربه طولانی‌مدت پژوهشی - اجرایی در نهادهای فرهنگی و اجتماعی و تغییر و تحولات عمده رخ داده در عرصه شاخصها و آمارهای اقتصادی و اجتماعی مرتبط براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1385 و اسناد منتشره از سوی نهادها و سازمانهای جمعیتی وابسته به سازمان ملل متحد و به منظور روز آمد کردن آمارهای ارائه شده در کتاب و همچنین افزودن مطالب مورد نیاز دیگر، کتاب بازبینی و در آن تجدیدنظر شد. لذا، علاوه بر افزودن آمارهای جدید و به روزتر در باب شاخصهای مختلف جمعیتی جهان و ایران، مطالبی در باب «اشتغال و بیکاری در ایران و آینده آن»، «وضعیت و علل ایدز و اچ. آی. وی در ایران»، «سالخوردگی جمعیت در ایران» و «علل و عوامل انتقال اپیدمیولوژیک مرگ‌ومیر در ایران» و غیره بر مطالب کتاب در چاپ حاضر افزوده شده است. شایان ذکر است که مؤلف تلاش کرده دانشجویان ضمن آشنایی با روند تحولات مختلف شاخصها و میزانهای اقتصادی و اجتماعی توانایی لازم را برای تحلیل روند تحولات و چگونگی تأثیر این تغییر و تحولات در حوزه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزیهای اجرایی مرتبط به دست آورند.

در پایان بر خود واجب می‌دانم از کلیه عزیزانی که در تهیه و چاپ و انتشار کتاب مستقیم و غیر مستقیم تأثیر داشته‌اند سپاسگزاری نمایم. در عین حال، از همسر و فرزندانم که محیط و شرایط لازم را با صبر و شکیبایی و از خودگذشتگی برای تألیف کتاب و تجدیدنظر آن فراهم آورده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم. همچنان، چشم به راه نقدهای سازنده و راهنماییهای ارزنده صاحب‌نظران، همکاران، دانشجویان و خوانندگان کتاب می‌باشم.

بیژن زارع